

Forbruksforeningen Eikunda

Forbruksforeningene er åpne sammenslutninger av forbrukere som har til formål å bedre sine medlemmenes økonomiske og sosiale kår. I Egersund har det vært tre forbruksforeninger: **Eikunda**, [Fram](#) og [Fremskritt](#).

Bygget i Lervika der Eikunda startet forretning i 1925. Foto: Ukjent/Dalane Folkemuseum

Forbruksforeningen Eikunda ble stiftet 22. november 1924. En komité fikk i oppdrag å forberede generalforsamling og oppstart av forretningsdrift. Komiteen arbeidet raskt, og konstituerende generalforsamling ble holdt 17. januar 1925. Det ble der vedtatt å leie en igangværende forretning i [Jernbanegaten](#) 8, i den bygning som i sin tid var reist av forbruksforeningen [Fremskritt](#). Forretningen var drevet av S. A. Joa. Han ble ansatt som bestyrer, en funksjon han hadde het til 1956.

Forretningen ble åpnet 3. februar 1925. Straks etter startet foreningen opp med eget bakeri. I november 1927 ble det åpnet manufakturavdeling i 2. etasje, mens det i 1928 ble etablert slakterforretning i [Elvegaten](#) 17. I 1948 ble det etablert en filial i [Nyeveien](#) 3. I 1957 ble det tidligere [slakthuset](#) leid, og en landbruksavdeling ble etablert der. I 1962 ble det åpnet filial på Eie, i Sjukehusveien 9. Dit var det også meningen å flytte landbruksavdelingen, men utvikling av skoleområdet der satte en stopper for planene. I 1966 ble Helleland Samvirkelag slått sammen med Eikunda. På slutten av 1970-åra ble Eigerøy Handelslag en del av Eikunda.

Bygging av Sentrumsgården trinn for trinn. Foto: Casper Feyling (farge) og Fotohuset (svart-hvitt), 1962-1967.

Etter krigen ble det i flere år arbeidet med planer for et nybygg, men først i 1965 kunne forretningen flyttes over i et første byggetrinn av et nytt varehus som hadde blitt reist på [Nytorget](#), ved siden av bygningen i Jernbanegaten 8. Høsten 1966 ble den gamle bygningen revet og andre byggetrinn av varehuset påbegynt. 28. oktober 1968 kunne så endelig Eikunda åpne et topp moderne varehus sentralt i byen. Bygningen er i dag kjent som Sentrumsgården.

Slakterforretningen og filialen på Nyeveien ble begge nedlagt da varehuset åpnet. Avdelingen på

Eigerøy ble avviklet i 1983 mens filialen på Eie var i drift ut januar 1985.

Eikunda 1986. Foto: Ukjent/Dalane Folkemuseum

Etter at [fayansefabrikken](#) avsluttet driften ble den del av fabrikkens eiendom som lå øst for [Jernbaneveien](#) kjøpt i 1979 og ominnredet til et stort varehus med mange ulike avdelinger. Det nye varehuset åpnet 4. november 1982. Da virksomheten var flyttet til [Damsgård](#) ble bygget i Lervika solgt.

I 2000 fusjonerte forbruksforeningene i Sokndal og på Ualand med Eikunda, og etter fusjonen hadde foreningen 4 500 medlemmer.

I 2006 ble det startet forhandlinger mellom forbruksforeningene i Sør-Rogaland med tanke på sammenslåing. Eikunda var positive til sammenslåing, men forhandlingene førte ikke fram. I 2008 ble det imidlertid tvingende nødvendig for Eikunda å gjøre noe. Foreningen hadde satt i gang et stort byggeprosjekt som tappet den for alle dens midler. Det hele endte med at Coop Økonom, med base i Stavanger, overtok Forbruksforeningen Eikunda. Foreningens siste årsmøte ble holdt i mars 2008.¹⁾

1)

Kilder: Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 351; Forbruksforeningen Eikunda: Årsmeldinger 1965, 1969, 1979, 1981 og 1983; <http://snl.no/samvirkelag> (hentet 06.08.2013); <http://www.amfi.no/kjopesentre/amfi-eikunda/butikker1/coop-mega/> (hentet 07.10.2013) <http://www.aftenbladet.no/nyheter/lokalt/Megasuksess-for-75-aring-i-Egersund-2643324.html#.UiSPkX87Yio> (hentet 02.09.2013) http://dalane-tidende.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=4964&sok=1 (hentet 02.09.2013)

 Egersund byhistoriske leksikon
<https://dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
PDF produsert 07.07.2022 03:17.
Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>